

Kendini Aldatma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kendini Aldatma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24590>

Özet

Kendini Aldatma Ölçeği, bireylerin kendi hakkındaki olumlu yanlışlamaların ve gerçeki çarpıtma eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, Hülya Ermiş Demirtaş tarafından 2013 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkiye'de geliştirilmiştir. Toplam 17 maddeden oluşan bu araç, kendini aldatma yapışın iki temel alt boyutta ele almaktadır: Benliyi Güçlendirici Kendini Aldatma ve İnkâr Yoluyla Kendini Aldatma. Ölçek, yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlik kanıtlarına sahiptir ve psikolojik araştırmalarda kendini aldatma eğilimlerini değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kendini Aldatma, Psikolojik Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik, Benliyi Güçlendirme, İnkâr, Psikometri.

Yazarlar

Hülya Ermiş Demirtaş

Amaç

Kendini Aldatma Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin bilinçsizce kendilerine dair olumlu ve abartılı inançları sürdürme eğilimlerini, yani **kendini aldatma** düzeylerini bilimsel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle sosyal psikoloji ve kişilik psikolojisi alanlarında bireyin savunma mekanizmaları ve benlik algısının çarpıtılma biçimlerini araştırmaya hedeflemektedir.

Ölçek, kendini aldatmanın farklı görünüşlerini (benliyi güçlendirme ve inkâr) ayrı ayrı olarak, araştırmacılara bu karmaşık yapıyı daha detaylı inceleme imkanı sunar. Aynı zamanda, Türkiye bağlamında kültürel olarak uygun ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamaya amaçlanmaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojide önemli bir kişilik deyişeni olan **kendini aldatma** (Self-Deception) yapışın ölçmektedir. Kendini aldatma, bireyin kendisi hakkındaki gerçekleri bilinçdışı olarak çarpıtması ve olumlu bir benlik imajını sürdürmesi süreci olarak tanımlanır. Ölçek, bu yapıyı iki ana alt boyutta kavramsallaştırmaktadır:

Benliyi Güçlendirici Kendini Aldatma: Bireyin yeteneklerini, başarılarını veya olumlu özelliklerini abartma eğilimi. Bu alt boyut, pozitif yanlışlamalar yoluyla benliyi koruma mekanizmasını temsil eder.

İnkâr Yoluyla Kendini Aldatma: Bireyin zayıflıkları, hataları veya olumsuz gerçekleri görmezden gelme, reddetme veya inkâr etme yoluyla kendini aldatması.

Bu iki boyut, kendini aldatmanın hem aktif (güçlendirme) hem de pasif (inkar) yönlerini yakalayarak yapının kapsamlı bir değerlendirilmesini sağlar.

Geçerlik

Kendini Aldatma Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, özellikle **ölçüt bağıntılı geçerlik** türlerinden biri olan benzer ölçekler geçerliliği yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada kapsamında, geliştirilen ölçekten alınan puanlar ile literatürde yaygın olarak kullanılan Balanced Inventory of Desirable Responding (BIDR) Kendini Aldatma Alt Ölçeği'nden alınan puanlar arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, iki ölçekten elde edilen puanlar arasında yüksek düzeyde bir ilişki olduğu ($r = .89$) gözlemlenmiştir. Bu sonuç, **Kendini Aldatma Ölçeği**'nin, kendini aldatma yapısını ölçmek için zaten kabul görmüş bir araçla tutarlı sonuçlar ürettiğini ve dolayısıyla güçlü bir geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik düzeyini belirlemek amacıyla, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır:

Ölçeğin bütünü için Cronbach α katsayısı: **.89**

Benliği Güçlendirici Kendini Aldatma Alt Boyutu için Cronbach α katsayısı: **.88**

İnkâr Yoluyla Kendini Aldatma Alt Boyutu için Cronbach α katsayısı: **.73**

Bu sonuçlar, Benliği Güçlendirici Alt Boyutu ve Ölçeğin tamamının yüksek düzeyde tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. İnkâr Yoluyla Kendini Aldatma Alt Boyutu'nun katsayısı (.73) ise psikometrik standartlara göre oldukça güvenilir kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini ve boyutluluğunu belirlemek amacıyla faktör analizi çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda, Kendini Aldatma Ölçeği'nin, kuramsal beklentilere uygun olarak, kendini aldatma yapısını temsil eden **iki faktörlü bir yapıya** sahip olduğu belirlenmiştir. Bu faktörler, Benliği Güçlendirici Kendini Aldatma ve İnkâr Yoluyla Kendini Aldatma olarak adlandırılmıştır.

Faktör yükleri ve model uyum indeksleri tezin orijinal metninde detaylıca sunulmuş olup, 17 maddenin tamamının ilgili alt boyutlara anlamlı düzeyde yüklendiği görülmüştür. Bu iki faktörlü yapı, kendini aldatmanın farklı bilişsel ve davranışsal tezahürlerini ayrıntı olarak ölçme

yeteneğini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 17 maddeden oluşan, Beşli Likert Ölçeği tipi derecelendirme.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetkinler, araştırılarak olarak üniversite öğrencileri.

Age Group: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üstü)

Population Details: Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören katılımcılar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireysel olarak uygulanan, kendi kendine raporlama (Self-Report) yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Self-Deception, Psikolojik Araştırma, Ölçek Geliştirme, Cronbach Alfa, BIDR, Kendini Değerlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tezin yapıldığı kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım için yazarın izni veya tezin yayımlandığı kurum (Gazi Üniversitesi) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Demirtaş, H. E. (2013). **Kendini aldatma ölçeği geliştirme çalışması** (Yüksek lisans tezi). Gazi

Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden ve a?a??daki do?rudan ba?lant?dan eri?ime aç?kt?:

tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [kendini-aldatma-olcegi-toad.pdf](#)

Kendini Aldatma Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam **17 maddeden** oluşmaktadır.

Derecelendirme Sistemi:

Katılımcılar, a?a??daki be?li Likert tipi derecelendirme sistemini kullanarak maddelere yanıt verirler:

- 0 katılmıyorum
- 1 biraz katılmıyorum
- 2 orta düzeyde katılmıyorum
- 3 çoğunlukla katılmıyorum
- 4 tamamen katılmıyorum

Önemli Not: Ölçeğin 17 maddesinin tam metni, kaynak metinde sağlanmamıştır. Maddeler için tezin orijinal kaynağına başvurulmalıdır.